

Geachte formateur,

Vanuit onze betrokkenheid op de lokale samenleving en onze visie op het moreel eigenaarschap in een lokale samenleving ontvangt u dit advies. Wij zijn het Gerbrandy Beraad en Local Economic Forum (LEF Vallei). Het Gerbrandy Beraad is een lokale denktank met als doelstelling het denken over lokale politiek te versterken en te ondersteunen. LEF Vallei is een initiatief om met behulp van platformtechnologie sterke lokale gemeenschappen op te bouwen.

Onder uw begeleiding zijn een aantal partijen met elkaar in gesprek om tot een coalitie te komen. In Ede zijn we gewoon dat er een coalitieakkoord wordt gesloten tussen deze partijen, waarin afspraken worden gemaakt op de verschillende beleidsterreinen. Deze afspraken vormen vervolgens belangrijke kaders voor de komende vier jaar. De coalitiepartijen kunnen elkaar namelijk houden aan de gemaakte afspraken. Wij vragen u en de onderhandelende partijen om niet alleen inhoud te geven aan een coalitieakkoord, maar ook te reflecteren over de wenselijkheid van het sluiten van een akkoord op deze manier, in deze tijd. Daarbij geven wij u een aantal overwegingen mee:

1. De overheid is er om de samenleving te dienen. Het moreel eigenaarschap van de lokale vraagstukken zou in het verlengde hiervan moeten liggen bij de inwoners en de ondernemers. De mensen van wie onze mooie gemeente is.
2. De machten en de krachten in het openbaar bestuur bewegen richting het Europese en het (boven)lokale niveau. Met de decentralisaties komen er steeds meer taken bij. Het bestuur wordt technocratisch vorm gegeven. Dit alles zet de democratische legitimiteit van het bestuur onder druk.

Deze stellingnames vereisen expliciet dat de inwoners en de ondernemers vanuit vrijheid bij kunnen dragen aan de (beleids)keuzes die er gemaakt worden. En het vereist dat wanneer inwoners en ondernemers hieraan bijdragen, zij (mede) verantwoordelijk zijn voor hun eigen invloed en keuzes. Tevens vereist dit een sterk samenspel tussen de bestuurlijke en politieke machten en de samenleving.

Dit werpt de vraag op hoe de samenleving te betrekken. Dit kan in eerste plaats door de samenleving te consulteren en de uitkomsten op te nemen als onderdeel van het coalitieakkoord, een zogenaamd samenlevingsakkoord. De gehele gemeenteraad is dan aan zet om aan het begin van deze vier jaar samen met inwoners en ondernemers te bepalen wat ze willen bereiken de komende vier jaar. Het akkoord wordt dan gesloten op het niveau van de vraagstukken die spelen en de strategische doelen die hieraan worden gekoppeld. In plaats van het maken van stringente afspraken of het opnemen van starre doelen. De gemeenteraad krijgt hierdoor als kaderstellend orgaan de komende jaren maximaal de taak om op basis van argumenten te komen tot concrete (beleids)voorstellen.

De formerende partijen hebben niet voor een samenlevingsakkoord gekozen. En zelfs een afgezwakte versie zoals een raadsakkoord, waar de gehele raad in een transparant proces bijdraagt aan een akkoord op hoofdlijnen, ligt niet in de lijn der verwachtingen. Daarom roepen wij u op om in het akkoord concreet aandacht te besteden aan het volgende:

1. Bestuur open en integer. Wees eerlijk naar elkaar en naar de maatschappij. Maak de afwegingen die spelen zichtbaar en leg uit waar u voor staat en op basis waarvan u uw keuzes maakt.
2. Laat zien dat de overheid ten dienste staat van de samenleving. Geef meer aandacht aan het behartigen van de belangen van inwoners en ondernemers (bottom-up) dan aan het uitvoeren van technocratische bestuurlijke agenda's (top-down).

3. Organiseer vier jaar lang op frequente basis ronde tafels in de gemeente en ga hier in gesprek met inwoners en ondernemers. Houd de vinger aan de maatschappelijke pols.

Als Gerbrandy Beraad en LEF Vallei ondersteunen wij de komende bestuursperiode van harte initiatieven van dien aard.

Wij wensen u veel succes,
Het bestuur van het Gerbrandy Beraad
Het bestuur van Local Economic Forum Vallei